

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan talouden ja toiminnan seuranta 1.1.-30.11.2025

KAKOLK 16.12.2025 § 89

413/02.02.01/2025

Talouden ja toiminnan tilasta sekä talousennusteesta raportoidaan talousarvion 2025 täytäntöönpano-ohjeiden ja talouspalvelujen antamien tarkempien ohjeiden mukaan lauta- ja johtokunnille kuukausittain. Osavuosikatsauksia seuraavien kuukausien (huhti-, elo- ja lokakuun) tilanteesta ei laadita kirjallista raporttia, ellei talousarvio uhkaa ylittyä tai toteumaennuste ole muuttunut olennaisesti. Ensimmäinen raportti lautakunnille laaditaan helmikuun lopun tilanteesta.

Osavuosikatsaukset laaditaan maalís-, heinä- ja syyskuun tilanteista, joissa raportoidaan talouden, toiminnan ja tulosenusteiden lisäksi myös toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta. Lisäksi raportoidaan talouden sopeutustoimien toteutumisesta.

Osavuosikatsauksiin kirjataan lisäksi toimialoittain riskienhallinnasta lyhyesti toteutuneen toiminnan ja talouden ajankohtaiset riskit ja muut havainnot riskeihin liittyen.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan talouden toteuma tammi-marraskuulta 2025 palvelualueittain:

	2025	2024
Hallintopalvelut	88,4 %	86,7 %
Koulutus- ja nuorisopalvelut	90,4 %	90,3 %
Varhaiskasvatuspalvelut	90,9 %	92,0 %
Yhteensä	90,5 %	90,9 %

Hallintopalvelujen talouden ennustetaan toteutuvan talousarvion mukaisesti.

Koulutus- ja nuorisopalveluissa talousarvion ennustetaan ylittyvän noin 0,15 M€. Ylitystä odotamme oppimisen tuen (1,0 M€), perusopetuksen (0,05 M€) ja nuorisopalvelujen (0,1 M€) vastuualueilta. Ylitys muodostuu pääosin oppimisen tuen uudistuksesta.

Talousarviossa ei varauduttu oppimisen tuen uudistukseen, koska siinä vaiheessa tarkkoja lisäkustannuksia ei voitu arvioida. Talousarvion alitusta odotamme vastuualueilta koulutuspalveluiden yhteiset (0,7 M€), monikielisten opetus (0,15 M€), aamu- ja iltapäivätoiminta (0,1 M€) sekä lukiokoulutus (0,05 M€).

Varhaiskasvatuspalveluissa kuluvalta vuodelta odotamme talousarvion alitusta 0,4 M€. Talousarvio alittuu yhteisissä palveluissa (0,5 M€), päiväkodeissa (0,05 M€) ja kotihoidontuessa (0,1 M€). Perhepäivähoidossa talousarvion ennustetaan ylittyvän (0,25 M€), mikä johtuu Uimaharjun varhaiskasvatuksen uudelleenjärjestelyistä.

Hallintopalvelut

Toiminta on jatkunut suunnitelmien mukaan.

Koulutus- ja nuorisopalvelut

Perusopetuksen lähikoulut 1. ja 7.-luokan aloittaville oppilaille on päätetty marraskuun lopussa. Samalla haettiin myös erikoisluokille, hakijamäärän perusteella erikoisluokkia on muodostumassa Lyseon peruskouluun, Pataluodon kouluun ja Pielisjoen kouluun. Englanti painotteinen opetus siirtyi lukuvuoden alussa kaupungilta yliopiston harjoittelukoulun hoidettavaksi. Seitsemännen luokan englantipainotteinen luokka vaikutta hakemusten perusteella olevan suosittu. Vastaavasti ensimmäisen luokan englantipainotteinen luokka ei erikoisluokkahaun perusteella ole houkutellut yhtä paljon. Ensimmäiselle luokalle englantipainotteiseen opetukseen hakeutui yhdeksän oppilasta.

Esi- ja perusopetusta koskeva oppimisen tuen uudistus astui voimaan pääosin 1.8.2025. Uudistusta on jalkautettu käytäntöön syyslukukauden ajan yhdessä koulujen ja hallinnon kanssa. Pidennettyoppivelvollisuus muuttuu varhennetuksi oppivelvollisuudeksi 1.8.2026 ja nämä päätökset saatetaan uuden lainsäädännön mukaisiksi 1.-31.8.2026 välisenä aikana.

Älylaitekielto koulupäivän aikana muussa kuin oppimistarkoituksessa on näyttäytynyt positiivisesti kouluilla. Opettajien mukaan oppilaat ovat mm. alkaneet palailemaan erilaisia pelejä keskenään välituntisin. Perhekeskustiimien toiminnan kautta on tehty aloitteita perhekeskuksen johtoryhmälle lasten ja nuorten hyvinvoinnin parantamiseksi muun muassa Chromebookien käyttöajan rajaamisesta. Kaupungin perusopetuksen oppilaille jakamien Chromebookien käyttö on tästä syksystä alkaen ollut estetty klo 21.00–6.00. Tällä pyritään ohjaamaan oppilaita tekemään läksyt hyvissä ajoin koulun jälkeen, välttämään älylaitteiden negatiivinen vaikutus yöuneen ja tätä kautta parantamaan seuraavan koulupäivän vireystilaa ja täten oppimista. Rajoituksella tuetaan myös vanhemmuutta, koska oppilaat pääsivät Chromebookeilla ohittamaan huoltajien asettamat ruutuaikarajoitukset. Perhekeskuksen johtoryhmän alatyöryhmänä toimii kerran kuukaudessa kokoontuva varhaiskasvatusikäisten lasten käytöksellä reagointiin pureutuva työryhmä. Perhekeskustiimit ovat nostaneet esille mm. neuvolan ja päiväkotien välisen yhteistyön tiivistämisen sekä aikuisten päihdekäytön aiheuttamat riskit lapsille ja nuorille tietyillä Joensuun koulujen alueilla.

YLE:n 7.11.2025 tekemän uutisen perusteella Joensuussa perusopetuksen oppilailla oli neljänneksi vähiten poissaoloja vertailtaessa 18 Suomen suurinta kaupunkia. Perusopetuksessa on tehty pitkäjänteistä työtä koulupoissaolojen ennaltaehkäisyssä. Ilmiö nousee kuitenkin edelleen huolestuttavana perhekeskustiimeiltä, joten se vaatii jatkuvaa huomiota.

Syksyn aikana valmistavan opetuksen oppilasmäärä kasvoi jälleen noin 150 oppilasta noin 200 oppilaaseen. Oppilaita on tullut edelleen paljon Aasiasta, erityisesti Sri Lankasta ja Vietnamista sekä loppusyksyn aikana Ukrainasta. Tulijat ovat olleet pääosin kieli- ja kulttuurivähemmistöjen perheitä, joilla ei ole ollut juurikaan aiempaa koulutaustaa. Perusopetuksiin ylittäneitä tuli myös runsaasti ja aikuislukioilla aloitettiin uusi TUVA-ryhmä. Suomi toisena kielenä -opetukseen osallistuvien määrä on kasvanut ja kasvaa edelleen merkittävästi ensi vuoden aikana, jos kaikki valmistavissa olevat jäävät Joensuuhun.

Marraskuun alussa järjestettiin turvallisuuspäällikön ja poliisin aloitteesta maahan muuttaneille kohdennettu turvallisuustapahtuma. Tapahtuma tavoitti noin 400 osallistujaa ja koettiin kaikkien tapahtumassa mukana olleiden osalta vaikuttavaksi. Tapahtuman järjestelyistä vastasi Kieku (kieli- ja kulttuuriryhmien opetus), luento-osuudesta poliisi ja mukana olivat lisäksi tulli, rajavartiolaitos, IHJ ja nuorisopalvelut. Kuhasalossa järjestettiin kaikille avoin Valon etsijät- tapahtuma perjantaina 28.11. Tapahtuman toteutuksessa oli mukana koulutuspalvelujen kieli- ja kulttuuriryhmien

opetuksen tiimit ja koko Noljakan koulu. Lisäksi tapahtumaan teatteriyhdistys Rankids ja LUMA-keskus. Kuhasalossa kävi sateisesta säästä huolimatta illan aikoja satoja perheitä. Joensuun kieku-toimintamalleja on esitelty useissa eri tapahtumissa, mm. THL:n ja OPH:n suur tapahtumassa Hyvinvointiareenalla lokakuussa ja OPH:n muissa tapahtumissa. Valmistavan opetuksen oppimateriaalisarja valmistui syksyn aikana. Hankkeessa ja muussa toiminnassa on valmistettu syksyn aikana paljon erilaista digitaalista opetusmateriaalia ja toteutettu työpajoja yläkoulun valmistavan opetuksen oppilaille. Pataluodon koulussa järjestettiin myös opettajille arviointikoulutus.

Nuorisovaltuusto järjesti päättäjätapaamisen, jossa paikalla keskustelemassa oli yläkoululaisia ja toisen asteen oppilaitosten oppilas- ja opiskelijakuntien edustajia, virkahenkilöstä ja poliittisia päätöksentekijöitä.

Sirkkalan perheiden päivät keräsivät 1260 osallistujaa. Muutenkin syyslomalla oli paljon tekemistä sekä nuorille että perheille. Uutena järjestettiin Lykynlammella nuorten yhden yön telttaleiri.

Karsikon alueella on tehty yhteistyötä kirjaston kanssa nuorten rauhattoman käytön suhteen. Jalkautuvan nuorisotyön työpari järjesti Karsikon kirjastossa Meijän olkkari-iltoja.

Harrastamisen Suomen malli ja polkuja harrastustoimintaan –hanke ovat tehneet tiivistä yhteistyötä. Yhteistyön ansiosta etenkin yläkoululaisten liikunnalliset harrastukset ovat löytäneet kohderyhmäänsä paremmin.

Varhaiskasvatuspalvelut

Lapsia koskevat uudet kansalliset digisuositukset ovat valmistumassa. Nämä suositukset koskevat 0–13-vuotiaiden digilaitteiden ja -sisältöjen käyttöä vapaa-ajalla. Vuoden 2026 aikana tehdään suositukset myös alle 18-vuotiaille. Suositukset ovat laatineet Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) ja Opetushallitus (OPH). Digisuositusten lausuntokierros ja kysely olivat auki 9.- 29.10.2025 välisen ajan. Suosituksissa kuvataan digitaalisten laitteiden käytön ikärajasuositukset, laitteiden ehdotettu käyttö sekä haitallisten ja hyödyllisten sisältöjen piirteet. Suositukset koskevat lasten vapaa-aikaa eli ne eivät liity varhaiskasvatuksessa tai kouluissa suoritettaviin tehtäviin. Niitä voidaan kuitenkin hyödyntää vanhempien kanssa käytävissä vasukeskusteluissa. Suosituksissa todetaan esimerkiksi seuraavaa: alle 11-vuotias ei tarvitse omia älylaitteita, alle 2-vuotiaille ei anneta lainkaan ruutuaikaa ja 2–5-vuotiaille voi olla ruutuaikaa enintään yhteensä tunti päivässä, lyhyissä jaksoissa sekä yhdessä aikuisen kanssa. Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksessa älylaitteiden käyttö 3–6-vuotiaille on ollut ja tulee edelleen olemaan hyvin maltillista.

Viime kevään Asiakaskyselyn avoimissa palautteissa tuli huoltajilta erilaisia kommentteja varhaiskasvatuksen päivälepoikäntähtiin liittyen. Osa huoltajista halusi muutoksia niihin ja osa toivoin jatkettavan nykyisillä tavoilla. Varhaiskasvatuksen hallinto teki linjauksen lokakuussa 2024, että kun lapsi on 0–3-vuotias ja hän nukahtaa päivälevon aikana, niin häntä ei herätetä kesken levon. Nukahtaneet alle 3-vuotiaat lapset saavat nukkua lähelle kello 14.00 asti, jolloin heidät herätetään välipalalle. Joensuun varhaiskasvatuksessa päivälevon aika on noin kello 12.00–14.00. Lepohetki muodostuu usein ensin satuhetkestä, jonka jälkeen levätään vuoteissa hetki hiljaa ja rauhassa lempeää musiikkia kuunnellen. Nukkumispakkoa ei ole. Mikäli lapsi ei nukahda, voi lapsi hetken kuluttua levättyään nousta ylös leikkimään. Näin toimitaan edelleen myös alle 3-vuotiaiden kohdalla.

Yli 3-vuotiaat lapset lakkaavat nukkumasta päiväunia yksilölliseen tahtiin silloin, kun heidän aivonsa ovat siihen valmiit. Tämä on todettu ja huomattu myös varhaiskasvatuksen yksiköissä. Kaupungin varhaiskasvatuksessa toteutetaan tammikuusta 2026 alkaen pilotti 3–6-vuotiaiden lepoetkiin liittyen muutamissa päiväkodeissa. Pilotin päiväkodeissa on tammikuusta alkaen erilliset lepoetket päiväunia nukkuville lapsille (Lepola) ja lepääville lapsille (Rentola). Tähän pilottiin osallistuvat Kanervalan, Marjalan, Äkkiväärän ja Enon päiväkodit.

Kyseiseen kokeiluun on lähdetty vanhempien toiveesta, sillä huoltajien mukaan lasten nukahtaminen illalla helpottuu, kun lapsi ei nuku varhaiskasvatuksessa lepoetkillä. Myös varhaiskasvatuksen hallinto haluaa edistää ja toteuttaa sellaista varhaiskasvatusta, joka huomioi lasten iän, tuntemukset ja edun: tutkimusten mukaan osa lapsista liittää varhaiskasvatuksen lepoetkiin negatiivisia tunteita ja jopa vastenmielisyyttä. Monet lapset kertovat, että varhaiskasvatuspäivän aikana ikävimpiä asioita ovat toisten lasten ilkeä käytös sekä lepoetki. Jakamalla lapset lepoetkillä nukkuiin ja ei-nukkuiin lapsiin rauhoitetaan näin myös nukkuvien lasten lepoetkiä. Lasten jakaminen vaatii yhteistyötä ryhmien välillä eli toisen ryhmän lepoetoneessa nukutaan vuoroviikoin tai aina ja toisessa lepoetoneessa levätään. Tällöin ryhmien on huolehdittava yhteisestä aikataulutuksesta lounaan jälkeen. Rentolassa eli ei-nukkuvien lasten ryhmässä lapset esimerkiksi lukevat kirjaa yhdessä aikuisen kanssa tai itsekseen, kuuntelevat satua, piirtävät, värittävät, tekevät palapelejä tai muuta rauhoittavaa ja hiljaista toimintaa, jossa harjoitellaan itsesääteilyä ja oman toiminnan ohjaamista.

Lasten oikeuksien viikkoa vietettiin 17.–23.11.2025. Tänä vuonna teemana oli lapsen oikeus kuulua. Teemalla oli kaksi merkitystä: lapsella on oikeus kuulua yhteisöön ja yhteiskuntaan, sekä toisaalta oikeus tulla paitsi nähdyksi, myös kuulluksi. Joensuun kaupungin varhaiskasvatus toi esille lasten oikeutta tulla nähdyksi ja kuulluksi Lastenjuhlien kautta, jotka toteutettiin Joensuun urheilutalolla 17.-18.11.2025. Juhlia järjestettiin yhteensä viisi ja niiden aiheena oli Mennään metsään! (näkyi juhlien koristeluissa sekä ohjelmassa). Esiintyjinä juhlissa olivat Jekku-jänö Pokalista ja lastenmusiikkiyhtye Pippuri soikoon!

Lastenjuhlat eivät olleet pelkästään viisi juhlaa kahtena päivä, vaan ne olivat prosessi eli tapahtumia ja toimintaa oli sekä ennen että jälkeen juhlien. Lisäksi ne olivat tulos yhteistyöstä (kaupungin varhaiskasvatus, Riveria, Karelia, Polkka ja Pokali). Lapset ja aikuiset tekivät yhdessä koristeet juhliin, puut ja eläimet. Osa näistä koristeista siirtyi juhlien jälkeen näytteille vielä pääkirjastoon. Kaikki lapset pääsivät kyseisiin juhliin Polkan järjestämällä bussikuljetuksilla ja paikan päällä heitä ohjasivat sekä auttoivat alan opiskelijat Riverialta ja Karelialta. Juhlat näkyivät kahtena päivänä myös aterioilla, sillä molempina juhlapäivinä tarjottiin lounailla ja välipaloilla lasten toiveruokia. Polkan ruokapalvelut halusi myös olla aktiivisesti mukana Lastenjuhlissa. Juhlissa yksiköille jaettiin vielä lahjakassit, joissa oli kaikille lapsille pieni muisto näistä päivistä (isommille tarra, pienemmille heijastin sekä yhteisesti kirja tai pehmoeläin).

Joissakin päiväkodeissa juhlissa saaduille pehmoeläimille äänestettiin vielä nimet sekä tehtiin omat reissuvihot. Nyt eläimet kiertävät ryhmä kerrallaan kaikkien lasten kotona yökylässä. Lapset huoltajineen saavat vapaalla tavalla dokumentoida vihkoon, millaisia seikkailuja ja puuhaa kenenkin kotona pehmoeläimellä on ollut. Vihkon ensimmäisellä sivulla on saatekirje, jossa kerrotaan pehmoeläimen taustasta sekä ohjeet koteihin, jotta vierailut sujuvat hienosti. Lastenjuhlat järjestettiin kiitoksena siitä, että perheet lähtivät yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa muuttamaan kesän ajan varauskäytäntöjä. Tarpeettomien hoitoaikavarausten perumisten ansiosta (Älä varaa varalta) säästy

palkka- ja ruokakuluja, joita oli nyt mahdollista käyttää kaikkien lasten iloksi ja järjestää nämä elämykselliset Lastenjuhlat (lasten äänestyksen voittaja).

Valmistelija: talouspäällikkö, taloussuunnittelija

Sivistys- ja hyvinvointijohtajan päätösehdotus:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää

merkitä tiedokseen talouden ja toiminna seurantaraportin ajalta 1.1. – 30.11.2025

Päätös:

Merkittiin tiedoksi.